Kristigs Wehstnesis.

Populari siniſks garigs laikrakſts.

Iſnahk katra mehneſcha pirmâ treſchdeenâ un makſâ peeẜuhtot ar wiſeem peelikumeem — 2 krahjumi „Ewangelijuma Dſeeẜmu“, 24 peelikumi behrneem („Labâ Wehſts“) un 6 lokſnes „Jaunâ Deriba ar paſkaidrojumeem“ — pa gadu 1 rublis.

Redakzijas un ekſpedizijas adreſe: П. Лауберту, Митава, Конная 5, Курл. губ. (P. Laubert, Mitau, Pferde Str. Nr. 5, Courland, Russia.)

№ 2. Februari 1909. Iſnahk 4. gadu.

Sem darba naſtas.

War buht meeẜas buhda wahrgâ
Mana drihſi ẜakritis
Un pahr manu kapa kopu
Aẜi wehjẜ ẜmiltis dſihs.

Sahrtee waigi ẜen jau bahli,
Senais ſchirgtums — nè, wairs naw!
Dſiſt grib dſihwibsuguntiṅa,
Matos rudensſihmes jau.

Ir jau ari deeſgan ſtrahdats,
Metiers, tizers, zerets, zeeſts;
„Saulestwaizê“ „ſeemasẜalâ“
Deeſgan eets, kur zelẜch bij ẜpreeſts . . .

* * *

Kur behrnibasẜapṅi, kur jaunekļa gaidas:
Daudſ ſtrahdat, buht daiļam, pats laimigs ẜcheit kluht?
Ir darba beſ gala, ẜirds zenẜchas buht daiļa,
Bet „laimi“ ẜirds ẜewim naw ẜpehjuẜi guht!

Nu ſinu, kas ẜcheitan preekẜch ziteem grib ſtrahdat,
Tam paẜcham ẜcheit „laime“ naw eeguhſtama;
Nu tagad es ſinu par tuwaka laimi
Ar paẜcha dſihwibu jaaiſmakẜa.

Tas rada man ẜpehku, tas ẜahrto man waigus
Tur manas laimes burwu pils!
Es ẜmejos par darbu, par gruhtibam, naſtam —
Tas mani muhẜcham nepeewils!

* * *

Sen jau ſinu: ẜweẜchneezibâ
Daudſ nekas naw ẜagaidams;
Saṅems to, pehz ka ẜirds twihka,
Kur aiſ kapa Tehwa nams.

Brahļi, lai pee mana kapa
Neraud ẜahpju aẜaru:
Sirds, kas ẜcheit daudſ zihnijuẜès,
Wehlejàs ẜen atduẜu . . .

P. Lauberts.

Uſtizigs Bihbeles laſitajs.

Daſchus gadus atpakaļ ſtarp Hali un Naumburgu braukaja — tas ir ẜehdeja ratos uſ wezàm ahdam, ar ko winẜch tirgojas — wezs Schihds. Ihſtais brauzejs bij wezà Schihda kalps Kriſtaps. Kriſtaps bij uſtizigs kriſtigais un wiṅa mihļakà grahmata bij Bihbele. Brauzot Bihbele wiṅam arween bij klaht un tà kà wiṅa ſirgs zeļu pats ſinaja, tad Kriſtaps arween iſwilka ẜawu Bihbeli no kabatas un laẜija to. Winẜch laẜija teikumu pa teikumam ẜkaṅi un Schihdam bij jauſklauẜas, waj winẜch gribeja waj ne. Bet beidſot Schihds wairs neẜpehja pazeeſt laẜiẜchanu un zeeti teiza ẜawam kalpam: „Kriſtap, nelaẜi!“

„Newaru“, kalps atteiza.

„Tad laẜi kluẜu!“

„Ari newaru. Kad laẜu, tad man jalaẜa ẜkaṅi, zitadi neẜaprotu.“

Tad Schihds iſrehķinajàs ihẜi ar Kriſtapu teikdams: „Tad ẜche ir tawi leezibas rakſti un tu wari eet.“

Un Kriſtaps paṅehma ẜawu Bihbeli paduẜê un leezibas rakſtus rokâ un aiſgahja, jo ẜchķirtees no ẜawas Bihbeles winẜch neẜpehja.

Schihdam nu wajadſeja peeṅemt zitu kalpu. Saprotams, tas nelaẜija ne ẜkaṅi, ne kluẜu Bihbeli. Bet drihſ ween wiṅa kungs peedſihwoja, ka kriſtigs kalps ir daudſ labaks ne kà kahds zitais, kas naw ne kriſtigais, nedſ Schihds. Weikals newedàs wairs tà kà agrak. Drihſi ween Schihds atkal uſmekleja Kriſtapu un ẜazija tam: „Kriſtap, waj gribi atkal braukt?“

„Kapehz ne? Bet waj drihkſtu ari laẜit?“

„Ja, manis labad wari laẜit.“

„Bet laẜit ẜkaṅi.“

„Wari laẜit ẜkaṅi.“

Kriſtaps atkal braukaja ar wezo Schihdu un laẜija ẜawu Bihbeli un Schihdam bij jaklauẜas, ko Kriſtaps atkal laẜija Wezâ un Jaunâ Deribâ. Un tà wiṅi brauza daſchu labu gadu.

Tad notikàs, ka Schihds ẜaſlima un tapa arween ẜlimaks. Wareja manit ka wiṅa pehdejà ſtundiṅa

nahkuſi. Lihdſeetigi wina draugi ſtahweja ap wina gultu. Bet winam bij tik łoti bailes, tik łoti bailes un winſch paſtahwigi waimanaja: „Mani grehki! Kungs, taiſnais Deews, mani grehki!" Draugi winu preezinaja, ka winſch jau wiſpahri tatſchu arween bijis godigs zilweks, un ja winſch kahdu peewihlis, tad tatſchu tas eſot bijis kriſtigais, un ka winſch tatſchu eſot ſakrahjis labu naudinu un tà tahłak.

„Ja", winſch iſſauzàs, „ſkrehjis un dſinees deeſgan pehz ſeſcheem dehła gabaleem un lihka auta !"

Pehz brihtina winſch peepeſchi teiz:

„Kriſtapam janahk!"

Tas nahza.

„Kriſtap, luhdſ!"

Tad uſtizigais kalps nometàs zełos pee ſawa kunga gultas un luhdſa ſkani Kriſtu, ſchehlſirdigo Peſtitaju, kas jau ari laundari pee kruſta wehl peenehmis pehdejà ſtundà, lai tas tatſchu apſchehlojotees par wina mihło, wezo kungu.

Klułaks uſ ſawas gultas kop arween wezais. Kad Kriſtaps peezełas no zełeem, winſch ſpeeſch tam roku, tad ſkatas uſ augſchu un ſauz pehdejos elpas wilzeenos: „Ak Jeſu, Tu Dahwida dehls, apſchehlojees par mani!"

Schihdi, kas tur ſtahweja un dſirdeja to, aiſtureja auſis un ſkrehja no iſtabas ahrà. Bet wezam Kriſtapam, aiſſpeeſchot ſawa kunga azis, noriteja aſara par grumbułaino waigu. Winſch bija ſawu kungu ar ſawu uſtizigo apleezinaſchanu eewedis Debeſis. Ta ir ihſta Juhdu miſione, uſtiziba Kriſtum, tam Kungam, atſihſchanà un ſtaigaſchanà. Tad ari Juhdam, kad wina pehdigà ſtundina nahk, mirdſ kà ſwaigſne tumſchà naktì wahrds: „Peſtiſchana naw zaur zitu neweenu jo aridſan zits wahrds apakſch debeſs zilwekeem naw dots zaur ko mums buhs muhſchigi dſihwot" kà J e ſ u s wahrds.

Garigais darbs garigàs ſapulzès.

Peedra padomi, ſewiſchki ſludinatajeem un ſwehtdeenasſkołotajeem.

(Turpinajums.)

5. **Garigàs runas runatajs jeb ſazitajs ſawai runai 1) nokahrto runas ſaſtahwdałas jeb iſgatawo tai plahnu, 2) ſadabù runai weelu jeb materialu, 3) iſſtrahdà runasweelu un 4) ſaka jeb runà tad runu paſchu** — waj ari no zita redſes ſtahwokła ſkatotees — winſch 1) ſagatawo runu ſaziſchanai, 2) ſaka tad runu. Leeks nebuhs ſcheit peemehrs. Peemehram muhſu n o l u h k s buhtu, eeguht naudu. Scho noluhku mehs gribetu ſaſneegt zaur l i h d ſ e k l i, zełot namu preekſch nomneekeem. Pats par ſewi ſaprotams, ka tad nepeeteek ar noluhku un lihdſekli ween, bet wajag wehl kà wairak. Beſ noluhka un lihdſekła tad wajag wehl 1) zełamà nama ſaſtahwdałam peemehrotu nokahrtojumu jeb plahnu, 2) materialu zełamam namam, 3) materiala iſſtrahdaſchanu un 4) nama zelſchanu paſchu. Kad wiſs tas bijis, tikai tad ſpehj aiſſneegt noluhku, jo tad ſpehj nama dſihwoklus iſnomat un dabut naudu. Luhk, to paſchu kahrtibu jaeewehro garigàs runas runatajam. Wina n o l u h k s, kà ſinams, ir wiſpahri glahbt zilwekus no winu laizigà un garigà poſta. Scho noluhku winſch grib aiſſneegt zaur l i h d ſ e k l i — garigu runu. Garigàs runas runatajam nu ari nepeeteek ar noluhku un lihdſekli ween, bet winam wajag wehl kà wairak — it kà tam, kas zaur nama zelſchanu grib eeguht naudu, winam wajag pehz d a b i g à s k a h r t i b a s wiſa ta, ko eſam augſchà minejuſchi — wiſu winu tſchetru leetu. Neweens neſpehs ar ſekmem ſazit garigo runu, ja winſch nebuhs eewehrojis winas tſchetras leetas. Kas neeewehro winus tſchetrus p a m a t a l i k u m u s, tas lihdſinajas wihram, kas grib zelt namu, bet 1) neſin kà to eeſahkt, 2) neſin no ka to zelt un kur materialu dabut, 3) neſin, kà wajag materialu iſſtrahdat un iſdaiłot, 4) neſin wiſpahri kà namu uſzelt. Zik jozigs tahds nepraſcha nama zehlajs ar neiſliktos un waj maſ tahds nejehga laizigà dſihwè ſaſtopams — tatſchu par ſchehlumu jaatſihmè, ka tiklab garigu runu, ka ari laizigu runu runataju jeb ſazitaju tahdu ſaſtop neweenu ween ari muhſu deenàs un muhſu mihłà dſimtenè. N o l u h k s teem daiłſch ſirdì, l i h d ſ e k l i — runu — tee apſinas warenu, bet — un tad nahk tas bet. Tee noſtahjas lauſchu preekſchà un peras kà wiſta, ſatinuſès pakulàs. Bet to wainu war dſeedet — wajag m a h z i t e e s runu runat.

Garigàs runas ſaſtahwdału nokahrtoſchana jeb tas plahns.

1. **Nokahrtojums ir łoti wajadſigs.** Namu zełot, katram nama zehlajam ir plahns jeb nokahrtojums — waj nu ſihmets uſ papira, waj tikai domàs, „galwà" — pehz ka namu zelt. Tà pat wajag nokahrtojuma jeb plahna, runu ſakot. Wiſpirms nokahrtojumu runai wajag r u n a t a j a p a ſ ch a dehł. Nenokahrtotas domas neſpehj atminetees. Taiſni tadehł runatajam jaſin, ko winſch ſazis papreekſch, ko tahłak, ko pehz tam, ko beigàs. Gan ari tad winſch aiſmirſis, runu ſakot, ſcho to neezigu, ko gribejis ſazit, bet galwenàs domas nekad! Tad tam nekad nepeenahks brihdis, kur runatajs wairs neſin, ko teikt, ko ſazit. — Tahłak, nokahrtojuma runai wajag m e h r k a ſ a ſ n e e g ſ ch a n a s dehł. Runajot beſ nokahrtojuma, runatajs daudſ ko aiſmirſt, ko bij gribejis teikt un kas nepeezeeſchami bij wajadſigs, lai mehrki aiſſneegtu, daudſ ko atkahrto un tà nogurdina klauſitajus; domas tad tam maiſas zitas zaur zitu, kà laudis uſ tirgus. Tad domas, kas ir wina runà, ir kà nenokahrtots karaſpehks. Bet nu mehs ſinam, ka newis kareiwu daudſums, bet gan labi un ſaprahtigi un mahkſligi nokahrtots, kaut ar maſaks, karaſpehks uswar. Tà

ari newis domu daudſums, bet gan domu labs nokahrtojums wed pee mehrka. Beſ tam runu beſ nokahrtojuma ir beſgala gruhti ſapraſt un ſazito beſgala gruhti paturet atminâ. Par tahdu runu gan dſird iſſakamees, ka ta bijuſi „warena", bet kad praſa, kas tur tik warens bijis, kas tizis mahzits, tad runas ſlawetajs neko neſin atbildet, tapehz ka winſch neatmin no domu maiſekla neko. Ihſi iſſakotees, runa beſ nokahrtojuma ir kà nams beſ pamata, kas ſabruhk neween klauſitaja atminâ, bet beeſchi ween — kà jau aiſrahdits — runataja paſcha atminâ, runu ſakot. Kà gan lai tahdejadi rihkojotees ſpehtu aiſſneegt mehrki? — Tad, nokahrtojumu wajag taiſnibas dehl. Ja nu beſ nokahrtojuma naw lahgi eeſpehjams aiſſneegt mehrki un ja beſ ta neſpehj atminetees ne runatajs, nedſ klauſitajs, tad tak runatajs grehko pret Deewu un ſaweem klauſitajeem, jo winſch ir ſlikts Deewa ſuhtnis, paſneegdams klauſitajeem kautko nepilnigu un kawedams daudſu kauſchu dahrgo laiku ar ko newehrtigu. — Beidſot, nokahrtojumu wajag ſkaiſtuma un laba kopeeſpaida dehl. Zik patihkami noſkatitees uſ mahju, kas zelta pehz nokahrtojuma jeb plahna! Tahdai mahjai wiſs ſawâ weetâ, wiſs ſaſkanâ un ſamehrâ un tai nekas netruhkſt. Zik patihkami eeeet labi eekahrtotâ iſtabâ, labi koptâ dahrſâ! Luhk, tahdas paſchas patihkuma un ſkaiſtuma ſajuhtas ir, dſirdot labi ſakahrtotu runu, kur nekas netruhkſt, kur katras domas ihſtâ weetâ, kur tàs ſeko zitas zitàm wajadſigâ kahrtibâ. Tahda runa ir kà ſkaiſta, ſaſkaniga muſika, ir — mahkſlas darbs!

2. Nokahrtoſchanu runai — it kà wiſas gudribas — **mahzas diwejadi:** waj nu **ſinteti̇ſki, waj analitiſki** — tas ir, waj nu kopoto iſahrdot, iſtirſajot, waj ari atſewiſchkàs ſaſtahwdalas, iſtirſajumu, kopojot. Atteezotees uſ runu, ſcho paſchu war iſſazit ſchahdi: Runas nokahrtoſchanu mahzas, mehginot atraſt nokahrtojumu jau gatawâs, nokahrtotâs runâs, waj ari mahzotees paſiht un ſakopot atſewiſchkàs dalas, kas ar laiku iſtaiſis kahdas runas nokahrtojumu. Katram no ſcheem weideem ſawi leeli labumi un tapehz wini abi nepeezeeſchami un loti wajadſigi. Eepaſihtees ar atſewiſchkàm dalam un tad winas kopot jeb ſinteſet praſa daudſ, loti daudſ laika, tatſchu ſchis mahziſchanàs weids arween buhs jaleeto, ja mahzibas preekſchmets beſgala gruhts un pahrak nepaſihſtams. Iſahrdot, iſtirſajot jeb analiſejot kopoto nonahk daudſ ahtraki pee mehrka, bet ſchis mahziſchanàs weids pa leelakai dalai war tikt leetots tikai tad, ja mahzibas preekſchmets weegls un paſihſtams — un ja teem, kas mahzas, ir apkehrigs prahts. Dſihwe to ne weenreiſ rahda. Kam „laba galwa", tas kahdu jaunu leetu mahzas taiſit, winu winas ſaſtahwdalâs ruhpigi apſkatot — winu iſahrdot un tad atkal ſataiſot. Tà dariſim pa leelakai dalai ſcheit ari mehs: mehs mahziſimees pa leelakai dalai nokahrtojumu runai no jau gatawàm, nokahrtotàm runam. Schis runas buhs: pirmà: „Apuſtula Pehtera runa ahrkahrtigâs religiſkâs parahdibàs", otrà: „Jeſus atbilde uſ jautajumu: Kà lai teeku Debeſis?" un treſchà: „Kriſtigee, kur ir muhſu wisdahrgakà manta?" Pirmà no ſchim runam, atteezotees uſ ſawu atbalſtiſchanos uſ Bihbeles, ir bihbeles-runa, jeb ſinteti̇ſki-analitiſks nokahrtojums; otrà ir Bihbeles iſſkaidroſchanas jeb analitiſkà runa; treſchà ir preekſchmeta jeb ſintetiſkà runa. Pirmà no ſchim runam ir nodrukata „Kriſtigâ Wehſtneſî" 1909. g., otrà un treſchà 1907. g. Wiſas trihs iſdotas ari ſewiſchkâs grahmatinâs. Atſpeeſdamees pa leelakai dalai uſ ſchim trim runam paſneegſim ſcheit mahzibas teikumus jaunu runu ſaſtahwdalu nokahrtoſchanai.

3. Katrai garigai runai ir preekſchmets, ko ta apgaiſmo, tas ir, ſakot garigo runu, runatajs runà par weenu pateeſibu, kas apraktſtita Bihbelê, ne par wiſàm. Greeku walodâ preekſchmetu ſauz par tehmu. Muhſu walodâ eeweeſees wahrds „temats", preekſch wahrda „preekſchmets", ir Greeku walodas weenſkaitla wahrda „tema" daudſſkaitlis, jo Greekis wairakus runu „uſſtahdijumus" jeb runu preekſchmetus apſihmè ar wahrdu „temata". Kà jau ſazits, katrai runai wajag tikai weena preekſchmeta, ko ta apgaiſmo. Peemehram, ſemkopja mahjas zelot, mahju zehlajs tatſchu newar wiſas ehkas uſzelt weenâ reiſâ — winam jazel weena ehka pehz otras, dſihwojama ehka, rija, kuhts, klehts, pirts u. t. p. — tà pat runatajs newar weenâ reiſâ runat par wiſu Bihbeli, winas daſchadàm mahzibam un ſtahſteem — winam jarunà weenâ reiſâ tikai par weenu deewigu pateeſibu. To pateeſibu, Bihbeles ſtahſtu, waj teeſchu mahzibu, par ko runatajs weenâ runâ runà, ſauz par runas preekſchmetu. Runâs, no kuràm gribam mahzitees runu nokahrtoſchanu, runu preekſchmeti nu ir: pirmâ runâ „Apuſtula Petera runa ahrkahrtigâs religiſkâs parahdibâs", otrâ — „Jeſus atbilde uſ jautajumu: Kà lai teeku Debeſîs?", treſchâ — „Kriſtigee, kur ir muhſu wisdahrgakà manta?" Schee preekſchmeti ir gaiſchi iſteikti runu uſrakſtâ un ſkaidri un ſaprotami peeminet̄i, waj apraktſtiti — tas ir, tàs paſchas domas iſteiktas ziteem wahrdeem — runâ paſchâ, wajadſigâs weetâs. Naw eeteizami, runas preekſchmetu ſlehpt un naw ari eeteizami ar winu plahtitees. Bet par wiſàm leetam, katram runatajam jaſin, pirms winſch runà, par ko winſch grib runat. Bet kahdam nu jabuht runas preekſchmetam?

4. Runas preekſchmetam jabuht a) pehz eeſpehjas ihſam un ſkaidram, b) runas ſaturam peemehrotam un c) jaukſkanigam un waldſinoſcham. Runas preekſchmetam jabuht ihſam un ſkaidram. Preekſchmetâ nedrihkſt atraſtees wahrdi, kas runâ neteek pahrrunati, nedrihkſt atraſtees wahrdu ſaſtrehgums, gari teikumi. Wezu laiku grahmatu uſrakſti beeſchi ween aiſnem weſelu lapas puſi. Ja runas preekſchmets ir tikpat garſch, tad droſchi ween tur buhs daudſ ka leeka un neſaprotama. — Runas

preekschmetam jabuht runas saturam peemehrotam. Runas preekschmets nedrihkst buht ne par schauru, ne par platu. Preekschmets ir schaurs, ja runâ ir jarunâ par leetam, kuras newar dabut sem preekschmeta — kas preekschmetâ naw isteiktas. Peemehram, preekschmets buhtu: Sw. wakarina n o s i h m e. Ja nu runatajs, runadams par scho preekschmetu, ari runatu par sw. wakarina w a h r d u, sw. wakarina e e s t a h d i s c h a n u, tad wina preekschmets buhtu par schauru. Schinî gadijumâ wina preekschmets ir: Sw. wakarina wahrds, eestahdischana un nosihme. Preekschmets ir par platu, ja runatajs, runadams par sawu preekschmetu, nespehj to issmelt, sawâ runâ wisu preekschmetu apgaismot. Peemehram, preekschmets buhtu: Deewa mihlestiba. Schis preekschmets ir dauds par platu, lai runatajs to spehtu weenâ, waj diwâs stundâs issmelt, to pahrrunat. Scho plascho preekschmetu war saschaurot, peeleekot tam daschus wahrdus, kas to eerobescho. Peemehram: Deewa mihlestiba us suduschu grehzineeku; Deewa mihlestiba, ko tas parahdijis zaur Jesu Kristu. Wehl kahdu peemehru no laizigâs dsihwes. Runas preekschmets weenai stundai buhs droschi par platu, ja runatajs sawas runas sahkumâ teiks: Runaschu sihki, jo sihki par Eiropu. Scho preekschmetu winsch nekad nespehs weenâ stundâ pamatigi pahrrunat un s a w u m e h r k i a i s s n e e g t. Winam nepeezeeschami wajag sawu preekschmetu saschaurot. Pahris saschaurotu preekschmetu no wispahrigâ preekschmeta „Eiropa" ir: Eiropas walstis; Eiropas upes; Eiropas l e e l a k â s upes. Pehdejo preekschmetu war wehl saschaurot, ja saka: W a k a r=Eiropas leelakâs upes. — Waldsinoschs buhs preekschmets tad, ja jau preekschmetâ nebuhs isteikts wiss tas, ko klausitaji sagaida no runas paschas. Tahlak, ja runatajs runâ par leetam, kas laudis pateesi nodarbina un waldsina, tad wisadâ sinâ ari preekschmetâ tas ir janomana. — Preekschmeta weids naw noteikts. Winsch war buht tiklab usraksts, kâ ari jautajums, usaizinajums, waj zits kas. Ar kahdu preekschmeta weidu wislabaki spehj aissneegt mehrki, tahdu leeto.

5. Katrai garigai runai ir trihs galwenas sastahwdalas — eewadijums, runas kodols, tas ir, preekschmeta istirsajums, un **beigas.** Runâ: „Apustula Pehtera runa u. t." eewadijums ir no runas sahkuma lihds ta teikuma beigam, kas nobeidsas ar wahrdeem — „tad ari mums neatleek nekas zits, kâ Pehtera atbildê, ko tas dewa sawa laika laudim, meklet ari sew atbildi." Nahkoschâs seschas rindinas ir pahreja us runas kodolu — no weenas puses skatotees — un no otras puses skatotees — ihss pasazijums, kâ runatajs sadala sawu runas preekschmetu, waj runas kodolu galwenâs dalâs. Tad nahk runas kodols jeb preekschmeta istirsajums, kas nobeidsas ar wahrdeem — „pret Deewa Majestates pawehli!" Tad nahk runas beigas, kas beidsas ar runas pehdejo teikumu. Runâ: „Jesus atbilde u. t." eewadijums nobeidsas ar teikumu: „Un tâ mehs dabujam Jesus Pascha atbildi par scho wisswarigako jautajeenu muhsu dsihwê." Tad nahk peezas rindinas — pahreja, waj pasazijums par runas kodola sadalijumu un tad nahk runaskodols. Beigas sahkas ar teikumu: „Ko tu dari, mans draugs?" Runâ: „Kristigee, kur ir muhsu wisdahrgakâ manta?" eewadijums beidsas ar teikumu, kas sahkas ar wahrdeem: „Tukschâm rokam mehs stahwam, muhsu kambarits u. t." Tad seschas rindinas pahrejas un pasazijuma par runas kodola sadalijumu un tad tuhlin runas kodols pats. Beigas sahkas ar wahrdeem: „Nepeewilsimees, brahki, ja mehs ar apsinu."

(Turpmak wehl.)

Apskats.

Leepajâ, Nazaretes basnizâ, tiks 15. un 16. februarî notureta **Latw. Baptistu Jauneeschu gada sapulze.** Suhtneem japeeteizas lihds 8. feb. pee Nazaretes draudses-preekschneeka J. Jansona, Leepajâ, Lahtschu eelâ 31.

Nihtaures Osolinu mahjâs no 27. febr. lihds 9. martam noturês tâ saukto **Widsemes bihbeleskursu.** Japeeteizas us adresi: J. Anderman, Mutitês, Nihtaurê.

Anglu Baptistu gada grahmata us 1909. rahda sekoschos skaitlus: 3,046 draudses, 424,008 lozekli, 578,344 swehtdeenasskoleni.

Kareiwis br. Laudups mums raksta no Peterburgas: „Tagad esmu kara deenestâ. Atbrauzu Peterburgâ 22. now. Esmu eedalits Semjonowskas pulkâ, Keisariskâ rotâ. Esmu tagad schkirts no saweem mihlajeem, brahleem un mahsam, kâ ari no saweem swehdeenasskolneekeem, kâ ari no saweem laikraksteem, tâ kâ neko nesinu, kas noteek ahrpasaulê. Sapulzê tagad loti reti waru tikt, jo jaunos saldatus pilsehtâ nelaisch, tapehz kâ loti dauds ofizeeru, kam wajaga atdot godu pehz wiseem likumeem. Rotâ esmu weens pats Latweetis, tâ pat ari tizigais. Ir gan weens Kreews no Kersonas gub., kas ir tuwu pateesibai. Esmu ar winu pahris reisas muhsu sapulzê bijis, ko wadija br. Fetleris. Tur es dauds swehtibas mantoju. Ziti neweens mani nesaprot garigâ sinâ, neweenam naw interese ap garigâm leetam, par sawu dwehseles stahwokli mas ko rehkina. Tad manâ swodâ ir ween Leitis, beidsis kursu lauksaimneezibas skolâ, no Baltijas, mahk ari latwiski, bet pilnigi netizigs. Esmu wairak reisas mehginajis tam rahdit pateesibu, bet winsch to wisu tura par neekeem un teiz, kâ tas tik wiss eedomas. Sirds sahp eedomajotees, kâ Sahtans ir tik brihnischki spehjis aptumschot dwehseles, kâ winas newar eeraudsit ihsteno gaismu. Tikai tas apmeerina mani, kad sinu, kâ mans Jesus mani mihlê un kâ Winsch ir solijees pee saweem behrneem buht ik deenas lihds pasaules galam. Slaweju Winu, kâ Winsch mani ir pestijis no grehkeem, kuros biju nogrimis un dahwinajis muhschigu dsihwoschanu wiseem teem, kas eeksch Wina tiz.

Luhdsu, paturet muhs, saldatus, sawâs aisluhgschanâs, jo mums ir wajadsigs daudf spehka, lai waretu buht ar skaidru sirdsapsinu. Pataupeet preeksch manis „Kristigo Wehstnesi," kad eekrahschu graschus, tad gribu atkal redsetees ar sawu „Kristigo Wehstnesi." Man winsch ir sewischki mihlsch un kur tad wehl tee dahrgee peelikumi kâ „Jaunâ Deriba ar paskaidrojumeem" u. t. t. — Esam issuhtijuschi kareiweem wairakus „Wehstneschus," tapehz ka mums preeksch teem bij doti lihdsekli, bet mehs ar preeku sanemtu lihdsekļus preeksch zeetuma misiones. Mums ir daudf luhgumu no zeetuma, bet mehs nespehjam schim brihscham preeksch zeetumneekeem neko darit wairak ne kâ jau esam darijuschi.

Wahzijâ pehdejâ laikâ bij sahkuschi sarihkot preeksch publikas kailu seeweeschu dejas. Tas kalpojot „mahkslas" mehrkeem jeb „skaistuma" sajuhtu attihstibai. Polizeja beidsot eejauzàs un aisleedsa scho „kailuma" peeluhdseju kultu. — Pehz tam scho „kailuma" kultu mehginaja pahrzelt us Peterburgu. Dejotaja Olga Desmond, kura Berlines publikas preekschâ bij dejojuse bes masakâ lupatina apgehrba, atbrauza us Peterburgu, te sarihkot lihdsigas israhdes. Zenas weetam bij dahrgas, pa 25 rubļu un wairak; bet tà kâ sludinajumâ bij teikts, ka wina dejos itin plika, tad wisas weetas jau nedeļu agrak bij ispahrdotas. Bet publika nepatihkami peewihlàs. Olga Desmond gan labpraht buhtu plika dejojuse — wina ar to jau apraduse — bet polizija eejauzàs un peespeeda to uswilkt kahdu kreklinu, kurâ wina tad isdarija sawas dejas.— Nu tas jau ir gluschi tà pat kâ paganu pasaulê. Wajaga tik par to palasitees grahmatinâ, „Pasaule bes dsihwâ Deewa." Bet sauksim jel scho leetu ihstâ wahrdâ: ta ir netikliba.

„Ewangeliuma Gaisma", weens no labakeem Latweeschu garigeem laikraksteem, ir usnehmusi schigada 4. n. kahdu sinojumu no Keremzes (Tjeremezes, Now. g.), kas mehgina mest tumschas ehnas us Baptisteem. Zaur Baptisteem deewbijiba tapusi leekuliga — tà tur neteeschi sazits — Baptisti „nonahwejuschi" tautas dseesmas, Baptisti isplatot nepareisus usskatus par „Muhsu Tehws Debesis", un ja tà wehl eeschot us preekschu, tad Baptisteem esot paredsama uswara par zitu „garigo brihwibu." Redakzija schim sinojumam peesprauduśi peesihmi, aisrahdidama, ka sinojumâ minetàm leetam esot „wispahriga nosihme" un aisstahwedama ari no sawas puses apsuhdsibu par sinojumâ mineteem Baptistu grehku darbeem. Peesihmê redakzija sewischki newar nobrihnitees ween par Baptistu istureschanos pret laizigàm dseesmam. Laizigàs dseesmas Baptisti atmetot, bet isleetojot laizigo dseesmu meldinus. Luterani nekad nenemschot meldinus garigàm dseesmam is laizigàm operam. Tiktahl laikraksts. — Mehs buhtu warbuht pagahjuschi schim rakstam garam, ne wahrda neteikuschi, jo weenai apsuhdsibai bes peerahdijumeem masa nosihme un neweens tak newar lepni, ar pazeltu galwu nostahtees un bes atspeeschanàs us Bihbeles, dsihwesnoteizejas, sazit: „Mans usskats par to un to leetu ir pareiss, taws ne," ja mehs jau eepreeksch nebuhtu lasijuschi „Ewang. Gaismâ" pohris rakstu, kuri tà pat kâ schis, met ehnu us Baptisteem. Eepreekschejos rakstus lasot, mums schkita: „Nu, neeks tas ir, lai paleek — arween jau tà nerakstis." Wini raksti bij: „Waj ir pareisi, masus behrnus kristit?" un „Kaut kas par sektanteem." Pirmâ rakstâ rakstitajs aisstahw nesamanigu behrninu kristibu, stahdidams tai preti „peeauguschu" kristibu. Runat par „peeauguschu" kristibu ir aplam, jo nesamanigu behrninu nekristitaji kristi atgreesuschos, atdsimuschus zilwekus, waj tee buhtu behrni — no ta laika, kad tee sahk saprast ewangelijumu — waj peeauguschee, un newis peeauguschus zilwekus. Rakstitajs saista zilwezes wisdahrgakàs mantas — grehku peedoschanu un Swehta Gara dahwanas — kopâ ar nesamanigu behrninu kristischanu. Kristiba tam ir „jaunpeedsimschana." Par to mums ir leels wahrds ko sazit. Otrâ rakstâ kahds sinotajs raksta par Sabatisteem, nostahdidams tos par „neisglihtoteem," „aplami godkahrigeem", „nomaldijuscheem," „akleem." Nu, ari mehs nedomajam, kâ mums buhtu jaswehtî sestdeena u. t. t., bet ko gan sinotajs grib teikt, likdams schim raksteenam wirsrakstu: „Kautkas par sektanteem — newis par Sabatisteem — un sazidams wahrdus: „Ar sektanteem neder runat prahtigi un pahrleezinoschi, jo wini turas kâ peenagloti pee kaut kahda burta un paleek kurli un akli sawâs eedomibâs?" Waj winsch pats nepeeskaita ari Baptistus un daschas zitas tizibasschkiras „sektanteem". Tà tad ari Baptisti war kraut sew us muguras winus jaukos titulus, ar kureem tikai pirmâ kahrtâ apbalwoti Sabatisti. Tad wehl kahds raksts „Zeemînâ", kur mahzitajs Keislers peekar pee Baptistu kruhtim „tizibasjauzeju" tituli un, atkal aisstahwedams „behrnu" kristibu, leek Baptistu mutê wahrdus, kuru tur naw, teikdams par Baptisteem: „Behrnu kristischanu par neezigu darbu nosaukdami un pulgodami, sewi par pateesi isglihtoteem laudim usleelidami, kas zaur otru kristibu topot par Deewa behrneem apseegeleti u. t. p." To Baptists nekad naw tizejis, bet gan: Tiziba us Jesu kâ apsolito glahbeju, Mesiju — tà tad pilniga atdoschanàs un paklausiba Jesum — atgreeschanàs no grehkeem un kristiba — pehz atgreeschanas, tad, kad jau Deewa behrns zaur tizibu us Jesu kâ Mesiju — kâ noschkirschanas sihme no pasaules un eestahschanàs sihme Deewa draudsê, kâ labas, jauschlihstitas sirds deriba ar Deewu — luhk, tee ir tee lihdsekli, ar kureem pehz Baptistu domam zilweks peesawinajàs zilweka wisaugstakàs mantas — grehku peedoschanu un Swehtà Gara dahwanas — un „top apseegelets par Deewa behrnu," ja tà grib sazit. Ap. D. 2, 36 — 38; 1. Peht. 3, 21; Mk. 1, 15; Lk. 24, 47; Mat. 28, 19. 20; Mk. 16, 15. 16. Baptists mahza, ka atdsimschana nenoteek wis zaur kristibu — ne leelu, ne masu kristibu — bet gan zaur Deewa wahrdu, ewangelijumu, ja zilweks ewangelijumam klausa, peenemdams Jesu par sawu Mesiju. Jahn. Ew. 3, 5 welti mekle

kristibas uhdeni, kad Pehteris un Jehkabs *gaifchi* teiz, ka atdsimschana noteek zaur Deewa Wahrdu, 1. Peht. 1, 23; 1. Jehk. 1, 18. Ari Markus 10, 13—16 naw ne pileena kristibas uhdens, jo tur teikts, ka Jesus behrnus swehtijis, newis kristijis. Nu, bet tagad mehs par scheem jautajumeem negribam wairak teikt. Mehs runasim par wineem skaidri un plaschi raksteenos: „Bibbeles Deewa religija diwdesmitâ gadu simtena gaismâ.“ Schee raksteeni tiks drukati schagada „Wehstnesî.“ Tagad mehs tikai teiksim daschus wahrdus par „Ew. G.“ pehdejo rakstu. Atteezotees uf deewbijibu, kas zaur Baptisteem tapusi leekuliga, jasaka, ka scho apgalwojumu neweens newar peerahdit. Leekulis ir tas, kas sauzas kristigais, isdara religiskàs paraschas un tomehr wahrtas grehka dubłos. Mat. 23. nod. Kursch nu wairak wahrtas grehka dubłos, Baptists, waj Luterans? — Tad, tautas dseesmu „nonahweschana.“ Baptistu Latwijâ ir tikai gadu peezdesmit, bet waj jau preeksch 50 gadeem nebij scheit łauschu, kas nosauza laizigas dseesmas pat par „blehnu un Wella dseesmam“ un paschi neleetoja tàs? Tà tad tee buhtu tee pirmee „nonahwetaji.“ Wispahr pietisms — deewbijigi łaudis, nekad naw bijuschi leeli laizigu dseesmu dseedataji. Kapehz? Tapehz ka teem bij garigu dseesmu deesgan un *tajâs tee labaki isteiza fawu firschu juhtas*. Muhsu dsimtenê ir daudf apgabalu, kur naw neweena Baptista, prasat, waj tur tagad dseed tautas dseesmas? Ari nedseed! Kapehz? Nu, tas ir zits jautajeens. Ja grib ko teikt par Baptisteem un dseedaschanu, tad katram ir jaatsihst, ka *Baptistos wehl ir* usglabajees Latwju tautas dseesmu gars, jo Baptisti wehl arween dseed — teem leeli kori, daudf dseesmu — tikai winu dseesma isteiz to, *ko tagad winu firds juht*. Apdseedat „Osolinus, semsarinus,“ gaustees par „Sauliti, kas tezej tezedama“ wineem naw wairs wajadsigs, tapehz ka ar Deewu salihdsinata firds teezas zitu apdseedat, zitu slawet, tapehz ka ir zita „Saule,“ Jesus, kam suhdset behdas, peeglaustees Tam pee kruhtim. Tapehz tagad tiziga zilweka firds gawilè: „Zik laimigs es esmu ar Jesu: Winsch mani ir — atpestijis, Man — atnehmis nemeeru, bailes Un mani ir apschehlojis!“ Saprotams, kam firds no wisa ta tukscha, tas lai dseed tautas dseesmas. Tas buhs daudf labaki ne kà aiseet uf krodsinu, waj fawu dahrgo dsihwibas laiku isgaisinat, garigu, tikumisku un meesigu weselibu famaitat uf dejas grihdas.—Ari Baptisteem „Muhsu Tehws“ ir „Swehtà Luhgschana“, *no kuras tee mahzas, kà buhs luhgt*, Luhk. 11, 1. 2., bet tee wisâ pasemibâ zenschas ne padarit scho luhgschanu par pahtara gabalu, par burwju lihdsekli, zaur kuru wisu war dabut — buht Deewam patihkams, dabut sewischkas swehtibas, grehku peedoschanu u. t. t., waj luhdsejs ir Deewam paklausigs behrns, „mahzeklis,“ *waj wihrs, kas tihfchi krahj grehku uf grehka un pat fobojas par Deewu* un zitadi nemaf nemahk, waj ir bailes luhgt Deewu — pasazit, pats saweem wahrdeem, *teefchi*, ko winam wajaga — un neluhdf ar To! — Kas ta „garigà brihwiba“ sinotajam, naw labi isprotams. Ja ta garigà brihwiba pastahw tikai tautasdseesmu dseedaschanâ un weenigi „Muhsu Tehws“ luhgschanâ, tad masa wina ir gan un pateescham brihf war tikt „uswareta“ zaur to, ka zilweks dabù leelu, warenu, neaprakstamu „garigo brihwibu,“ kur „firds no laimes pahri pluhst.“ Schi brihwiba pastahw uswarâ par grehku un apsinâ, ka esam Deewa behrni. Jahn. 8, 36; Rom. 8, 1. 2. 14—17. — Un tad nu tas pehdejais — laizigam meldinam garigi wahrdi! Sod. awises redakzija nekad nenemschot meldinus garigàm dseesmam no laizigàm operam. Nu, bet kà tad ir, kad ir pat laizigas dseesmas *pahrtaifitas* par garigàm un schis dseesmas neween kahdâ kora grahmatâ, bet draudses dseesmu grahmatâ? Teologeem, kas paschi stuhdejuschi basnizdseesmu wehsturi, tak naw jasaka, ka peem. Widsemes dſ. gr. 628 dseesma „Zelsch ir man apaksch kahjam“ zehlusès no Wahzu garigàs dseesmas: „Herzlich tut mich verlangen Nach einem sel’gen End’“ un schî no laizigàs wasaras dseesminas: „Herzlich tut mich erfreuen Die schöne Sommerzeit.“ (Besgala preezigs esmu Par skaisto wasaru), un 651 „Nu pasaul’ es atstahju“ zehlusès no Wahzu garigàs dseesmas: „O Welt, ich muß dich lassen“ un schi no laizigas mihlestibas, waj ari atwadischanàs dseesmas: „Innsbruck, ich muß dich lassen“ (Insbruk, man tewi jaatstahj). Tà sauktà Reformazijas Laikâ, kad *draudfei* atdewa dseesmu, daudf laizigas dseesmas tika pahrtaisitas par garigàm, waj ari laizigeem meldineem dewa garigus wahrdus. Un kas tà tur łauns? It nekas! Jauna firds, jauna dseesma; no ka firds pilna, no ta pahrpluhst mute! — Taischu, kam zepure pas, lai to walka, kam nepas, lai newalka. Tad, dseesmu meldinu jautajums. Mums ne prahtâ nenahk paklausit pahwestam Gregoram Leelam, kas isnehma no draudses mutes jautro, preezigo Ambrosija dseesmu un pawehleja draudsei kluset, waj tikai dseedat „Kungs apschehlojees!“ un lika muhkeem ween dseedat druhmos koralus. Ne, kristigam arween naw asaras azîs; firds kahdreis tam no laimes pluhst pahri un tad preezigai dseesmai janahk palihgâ! — Dodot „Komm, lieber Mai“ skaistajam ilgu meldinam garigus ilgu wahrdus, mehs labi sinajam, ko daram. Ja Wahzeetis nebihstas winai dseesmai, kuru skandina pawasaros Wahzijâ wisâs malu malâs, dot garigus wahrdus: „Der Wonneworte süßtes Ist Jesu Lockruf: komm!“ tad mums, kur schi dseesma ganbrihf pilnigi nepasihstama, naw ne masako baschu. — Sen ir peenahzis laiks tà sauktàs „sektes“ neusskatit naidigi — kà kaut ko leeku, mukkigu, usbahsigu, kam naw pilsona teesibu — bet gan *kà uf Deewa walsts attihstibas radufchàs Deewa draudfes jaunas parahdibas*, kas jastuhdè un no kuràm jamahzas. Usskatot tàs naidigi, tàm dod ehst to paschu wezi, ko wehl tagad Katoki dod ehst Lutereem, kas no teem schkihruschees. Par Luteri wehl tagad Katoki labu nerunà. Tas ir aplam, pilnam aplam! Mehs par to wehl schogad runasim. Ari Luters atschkihràs tizibasschkirai, kas apgruhtinaja wina apsinu un mekleja jaunas

formas — bij jaunas garigas parahdibas. Bet Luters jau neaissneedsa laika robeschu, attihstibas augstako pakahpi. To mehs wehl tagad neesam aissneeguschi! Deewa draudsei wehl stahw preekschâ brihnischkas leetas. Ap. D. 2, 17—21; Mar. 16, 17. 18. Deews arween ir tas pats Sawâ buhtnê, bet Deews — ja tà drihkst isteiktees — arween nestaigâ tajos paschos swahrkos. Bihbeles Deewa religijas buhtne ir arween ta pate, bet winas parahdibas, ahrejàs formas mainas — steidsas lihdsi laika attihstibai. Tas jaeewehro, ja negrib faktingt!

Misiones pasaules kongress tikschot noturets 1910. g. Edinburgâ, Anglijâ. Jau usstahditi loti swarigi pahrspreeschanas preekschmeti.

Basniza un „sektes". Bij laiks, kur katram „ustizigam kristigam" bij jabehg no „sektanta" kà no mehra, waj kà Schihdam no krusta. Ari muhsu dahrgajâ dsimtenê lihdsi 1905. gadam, tas ir, lihdsi tà sauktai rewoluzijai, schis usskats nebij nekas sweschs. Kad rewoluzijas laikâ basnizas palika tukschas, baschus mahzitajus laudis, kas tà pat peedereja pee basnizas kà ziti, aistreeza — kad pa to paschu laiku „sektantu" sapulzes pildir pildijàs laudim un winu preekschneeki neweens netika aisskahrti no winu draudseslozekleem, bet winu draudseslozekli gan pat bij gatawi, ja breesmas draudetu, sawus wadonus us wissirsnigako aisstahwet — tad nopeetni basnizas laudis sahka jau zitadi domat par neewateem „sektanteem". Ari Wahzijâ deen no deenas eeweeschas zits usskats par „sektanteem". Peemehra dehl usrakstisim sche daschas rindinas, kas zehluschàs no kahda Wahzijas basnizas lauschu spalwas, kahda liberalàs teologijas peekriteja — saprotams, mehs wispahri nepeebalsojam liberalai teologijai jeb pustizibai — kas raksta par „Deewbijibas psichologiju", kahda Kapsteina. Winsch teiz: „Wisas sektes ir basnizu, tas ir, leelo kristigo draudschu, kluhdu un nedarito darbu kwitejums jeb apleeziba. Daudso gadu simtenu basnizas wehsture to tuhkstoschkahrt peerahda. Sektantus un kezerus usskata kà Deewa pabehrnus. Pret wineem isturas slikti un tos arween pastum pee malas. Bet beeschi ween wini ir kreetnaki ne kà mahjas ihstee behrni un tà pat beeschi ween wini top tik tad ihsti nepeeklahjigi, kad pret teem isturas pastahwigi nelaipni un nepareisi. Wisàm sektem nomanamas diwas leetas: papreeksch garigais eekarsums jeb religiskais fanatisms, bes ka tee nemas naw domajami. Ja jau tee buhtu aukfti kà ziti, tad jau tee nebuhtu sektanti, bet justos laimigi leelajàs draudsês, basnizâ. Pee wineem deg weenmehr. Jau no sahkta gala tee usskata meeru neustizigi; wini bihstas no meega; karstums ta Kunga nama dehl tos ir aprijis." Tas ir pareisi! Ja leelàs draudses nodibinatu draudses, kahdas aprakstitas Bihbelê, ar bihbelisku kristibu, bihbelisku sw. wakarinu, bihbelisku draudsesaudsinaschanu jeb grehka leeaschanu un ja ta zeestu tikai tos Deewwahrda kalpus sawâ widû, kas tizigi — nu, tad mehs pateescham nesinatu, kamdehl mums buhtu janoschkiras un jadsihwo par sewi. Tad mehs wisi atkal eetu atpakal leelajàs draudsês. — Tad winsch teiz tahlak, aisrahdijis us leelpilsehtu dsihwi, kur zits par zitu neleekas ne sinis: „Gandrihs bes isnehmuma scho religisko beedribu lozekli ir weentuli, masturigi laudis. Kas grib tapt turigs, tas tikai reti taps par sektantu. Leelàs draudses jeb basnizas gan sapulzina laudis, bet tàs tos nesaweeno par weenu draudsi. Mahzitajs runà no kanzeles pa leelakai dalai us laudim, ko tas nepasihst un deewwahrdu stihwà gaita isslehds basnizenu personigo peedalischanos. Basnizeni drihkst tikai dseedat un kluset. Draudses ar 100,000 lozekleem, ar pulku kristibam un pulku laulaschanam, ar 200 eeswehtitameem us katra mahzitaja ir neprahts. Turpreti sektê ari tas, kas naw mahzitajs, dabù wahrdu, winsch drihkst Deewu luhgt, un Deewwahrdu lihdsi isskaidrot, winsch dabù amatinu un sin, ka winsch teek zeenits. Augsti skoloto mahzitaju, kas pa nedelu sarakstia grahmatas, spreedelê pa sinodem, sazerê dramas, waj pakawè laiku ar fotografeschanu, winsch nesaprot un to neapmeklê. Bet ja mans wehstulu isnehsatajs un mans kalpinis pa nedelu ir darijis sawu darbu un tad swehtdeenâ war brihwi kusteetees sawâ masajâ draudsitê, brihws no wisa, kas to apspeestu, waj par to buhtu pahraks, brahlu mihlestibas siltajâ gaisâ un stiprinats no kopigàs zenschanàs, tad weenmuligais nedelas darbs parahdas pawisam zitâ gaismâ. Nabaga schuweja sehsch sawâ jumta istabinâ, apmeerinata par maso algu un leegto laimi — Pestitajs ir winas dwehseles debeschkigais lihgawainis, wina sin, ka Tas winu isredsejis no schis pasaules bagateem, un ja ta ir slima, tad winu apmeklê winas mahsas eeksch ta Kunga. Winas istabina ir pilna saules un winas sirdî ir gaismas gana. Kas gan lai winu atraisitu no wisa ta un spehtu tai likt staigat zelu us basnizu!" Newar leegt, kà Kapsteins nebuhtu pratis lasit „sektantu" dwehselê un lihdsi ar to atklahjis basnizas truhkumus. Beidsot winsch teiz: „Esmu mahzijees pasiht daudsi sektes ar brihnischkigakàm sawadibam Berlinê, bet gandrihs arween scho lauschu tikumiskà nopeetniba un moraliskais kreetnums us mani atstahjis paleekamu eespaidu. Deenischkà dsihwê tos nekahdi newar wainot, negodigais grasis degtu winu pirkstos. Wini ir pilnigi ustizami un tà tad, atskaitot winu sawadibas, tee ir tikumiski radoschs spehks tautas dsihwê. Tas naw jawehrtê par semu. Wini ir religiski augstprahtigi un noschkiras no zittizibneekeem, tapehz ka tikai tà tee spehj pastahwet. Ja tee buhtu wispusigi atklahti, tad drihs ween wini isputetu. Bet sawâ starpâ tee ir mihli un ko tee dabujuschi pee sewis, to tee tura zeeti un speesch to, dsihwot newainojamu dsihwi. Saprotams, ir jau ganamâ pulkâ kahdreis kahda ar lipigu slimibu apmetusês aws, tatschu tee to stingri pahrmahza un ne bes eemesla tee pahrmet leelajàm draudsem, ka tàs lauj augt nesahlem ar kweescheem kopâ, nesahles neisrawedami." Tik tahl Kapsteins. Ja leelajàs draudsês daudsi tà domatu, tad drihs ween buhtu sapraschanàs starp „sektem" un basnizu un droschi ween sapraschanàs nahktu par labu tiklab weeneem, kà otreem.

Kronika.

28. janw. nomira Wahzijâ **Ed. Schehwe,** 73 gadus wezs. Schehwem Baptiſtu wehſturê jaeerahda goda weeta, jo winſch nodibinaja Wahzijâ paganu miſiones beedribu, kas ſtrahdà Kamerunâ, nodibinaja diakoniſu darbu. Abi ſchee dibinajumi tagad pilnos ſeedos Wahzu Baptiſtos. Schehwe tika daudſ zeetis, jo tika daudſ pahrprasts, bet winſch nekad neiſlaida mehrki no azim un buhdams leels kahrtotajs galu galà arween aiſſneedſa to. Saldu duſu!

F. Franſons, kurſch ſawâ laikâ apmekleja ari Rigu, miris Idao Springâ, Amerikâ. Franſons bij Sweedris. Ar apbrihnojamu tſchaklibu un mihleſtibu tas apzekoja pahris lahgeem wiſu paſauli un paſludinaja ewangelijumu. Franſons bij leels aliangſes draugs. — Warbuht Rigas Agenskalna Baptiſtu draudſe wehl atminàs ſwaidito Franſona ſprediki par Eſ. 26. 20: „Eita, mani ļaudis, eita ſawos kambaros un aiſſlehdſat ſawas durwis aiſ ſewis, apſlehpjatees kahdu maſu brihdi, kamehr ta duſmiba pahreet.“ Pehz ſchi ſpredika, uſ Franſona uſaizinajumu, daudſi iſnahza ſapulzes preekſchâ un ſolijàs Deewam. Likàs, ka wehlak daudſi ſawu ſolijumu netureja. Ak, kaut ſolijuma lauſeji ſahktu ſawu ſolijumu turet tagad, kur tee nu ir iſmehginajuſchees paſaulê un behdigi peekrahpuſchees!

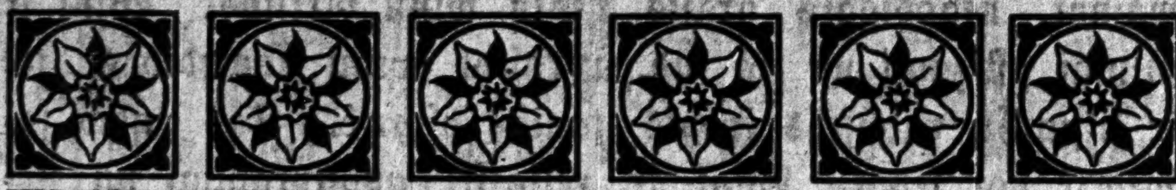
Wehſtulneeks.

Sanehmam L. B. P. Miſionei no E. Janſona un A. Waſke Jelgawâ 80 kap., no Dores Marbek 1 rubli, Otto kundſes Jelgawâ 1 rubli, Kalnina A., Tſchudowâ 30 kap.

Ar ſcho numuru teek iſſuhtita 12. lokſne **„Jaunà Deriba ar paſkaidrojumeem“.** Warbuht jauneem abonenteem naw leeks paſkaidrojums, ka wini eepreekſchejàs 11 lokſnes war mums likt iſſuhtit par 6 kap. gabalâ.

Ar ſcho numuru katrs abonents dabù grahmatinu: **„Tà wairs newar!“** Scho grahmatinu war ari dabut pirkt par 5 kap. gabalâ. Beedribam un atkalpahrdewejeem atrehkins.

Redaktors-iſdewejs **P. Lauberts.**

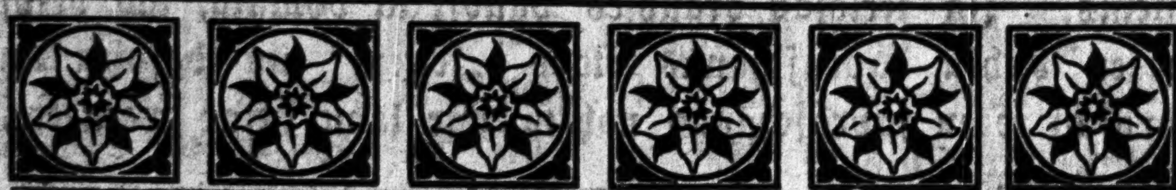
Paſinoju, ka paſtellejumus uſ „Kriſtigu Wehſtneſi“ peenem un ka wiſas mana apgahdeena grahmatas ari dabù pirkt

J. Schablowsky kga grahmatu weikalos

Jelgawâ, Katoļu eelâ Nr. 9 un Rigâ, Leelâ Jaunâ eela Nr. 25 un

J. Alkſne kga grahmatu weikalâ, Rujenè.

P. Lauberts.

Pirmà Bihbeles iſſkaidroſchanas grahmata Latweeſchu walodâ!

Jaunà Deriba ar paſkaidrojumeem.

Trijos ſehjumos.

Apgahdajis un iſdewis **P. Lauberts.**

Iſnahk lokſnês, ſchimbrihſcham pa gadu 6 lokſnes. Jau iſnahkuſchas 11 lokſnes Pirmo 7-nu lokſchņu galwenais ſaturs: Preekſchwards. **Eepaſihſtinajums ar Jauno Deribu:** Kà radàs Jaunà Deriba? Kà Jaunà Deriba attika uſ muhſu deenàm? Kà mehs winà eedſiļinaſimees? — Pirmais ſehjums: Apuſtuļa Pahwila wehſtules. **Apuſtuls Pahwils:** Pahwila dſihwe lihdſ wina atklahtai miſiones darbibai. Pahwila atklahtà miſiones darbiba. Pahwila pehdejàs deenas **Pirmà Teſalonikeeſchu Grahmata:** Eepaſihſtinajums ar apſtahkļeem, kahdos grahmata ſarakſtita (pilſehta, ļaudis, eeraſchas u. t. p.). Grahmatas ſatura, ſinaſchana un ſapraſchana — kas domats. (Paraſtais tulkojums. Atſtahſts. Paſkaidrojumi.) Grahmatas weeta peſtiſchanas plahnâ un ſewiſchkàs mahzibas u. t. t.

Uſ ſchis grahmatas ſwarigumu gan nebuhs ſewiſchki jaiſrahda. Waj ta mehs neredſam, ka Bihbelei netizigà rakſtneeziba rok kapu un mehgina ſatrizinat muhſu tizibu uſ Bihbeli kà deewigu grahmatu? Neweens ſiniſks aprahdijums, nekahda audſinaſchana neſpehs mums Bihbeli tà aiſſtahwet kà Bihbeles ſatura pamatiga ſinaſchana un ſapraſchana. Tadehļ, kam muhſu tautas tikumiba un dſihwà tiziba uſ Peſtitaju dahrga, ſtuhdejeet Bihbeli? Un „Jaunà Deriba ar paſkaidrojumeem“ Jums pee tam buhs ļoti noderiga.

Ir diwejadi iſdewumi: weens uſ paraſta papira, otrs uſ ſewiſchki laba. Uſ paraſta papira drukata katra lokſne makſà **6 kap.,** uſ ſewiſchka papira — **10 kap. Pahrdod, kà ari apſtelleſnmus peenem tikai tad,** ja apſtellè pirmàs **11** lokſnes uſ reiſi un tahlakàs katrreiſ 5 lokſnes. Ja apſtellè pee iſdeweja paſcha, tad par ſuhtijumu naw jamakſà Kas wehlas, lai apdroſchina ſuhtijumu, tam 7 kap. wairak jaeeſuhta.

Iſdeweja adreſe:

П. Лауберту, гор. Митава, Конная ул. 5, Курл. г.

NB. Parauga lokſnes iſſuhta pret 7 kap. paſtmarku iſdewejs.
